№ 883 ოთხშაბათი, 4 აგვისტო. 1886—1899 ოთხშაბათი, 4 აგვისტო № 883

სტამბა და რედაქცია ტფილისი, სასახლის ქ., სათ.-აზნაურთ ქარვასლა.

ხელის-მომწერნი გაზეთის დასაკვეთად მიჰმართავენ რედაქციას დილის 10—3 საათამდე და საღამოს 6—7 დან „წ. კ. საზ." წიგნის მაღაზიას.

ხელ-მოუწერავ წერილებს რედაქცია არ ბეჭდავს.

პირის-პირ მოლაპარაკება რედაქტორთან შეიძლება ყოველ დღე.

ტელეფონი № 363

ცნობის ფურცელი

ყოველ-დღიური გამოცემა

გაზეთის ფასი ერთის წლით 6 მან., ერთის თვით 60 კაპ.

თითო ნომერი 3 კაპეიკი

ფასი განცხადებისა ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე 10 კაპ., მეოთხეზე—5 კ.

Типографія и Редакція „Цнобисъ Пурцели" Тифлисъ, Дворцовая ул. д. Дворянства.

Телефонъ № 339

წლის დამლევამდე

გაზეთი „ცნობის ფურცელი"

ეღირება 3 მან.

ქართული დრამატიული საზოგადოების გამგეობამ ორიგინალური პიესების რეპერტუარის განსაახლებლად დანიშნა ამგვარი პიესებისათვის

სამი პრემია 120, 80 და 50 მანეთი

ხოლო გადმოკეთებული პიესებისათვის 50, 30 და 20 მან.

ამისათვის გამგეობა მოიწვევს ქართველ მწერლებს რათა წარმოადგინონ თავიანთი ნაწარმოები, რომლებიც განხილული იქმნებიან გამგეობისა და მის მიერ მოწვეულის პირების თანადასწრებით და საუკეთესო და სცენისათვის გამოსადეგ პიესებს დაენიშნება ღირსების დაგვარად ზემოხსენებული პრემია.

ავტორებმა პიესები უნდა გამოუგზავნონ გამგეობას არა უგვიანეს 15 ოქტომბრისა. პიესები ავტორებისაგან ხელმოუწერელნი უნდა იყვნენ, ხოლო სახელი და გვარი ცალკე დაბეჭდილს კონვერტში უნდა იყოს მოხსენებული და ეს დაბეჭდილი კონვერტი პიესასთან ერთად წარმოდგენილი.

ადრესი გამგეობისა ტფილისს სათავად-აზნაურო ქარვასლა. (12—8)

[illegible] ...ბაქტერიოლოგიური [illegible] ...ოთახი.

ექიმი

გ. ს. გენცენფილდი

ეხლახან დაბრუნდა საზღვარ-გარეთიდან.

არჩენს ავადმყოფებს ვენერიულის (სიფილისი) და საშარდეთა სენისაგან და გარეგანი (კანის) ტკივილებისაგან (ელექტრონით).

ავადმყოფთ ღებულობს ყოველ დღე დილის 9—11 საათამდე და საღამოს 6—9 საათამდე.

კუკიაში მადლის ქუჩა № 5.

ექიმი

ე. მ. ჩიქოვანი

ავადმყოფებს იღებს ყოველ დღე დილის 11—12-მდე და საღამოს 7—8 საათ.

მიხეილის ქუჩა, № 16.

Докторъ К. М. Чикованн
Михайлов., № 16.

...და ამბულატორია

ტოპურიასი

ქუთაისში.

...ინაცენტრში 50 საწოლია ავად-...

...ყოფთათვის მიიღებიან ავადმყოფნი: შინაგანისა, ნერვების, საქირურგო, თვალისა და დედათა ავადმყოფობისანი,

ავადმყოფებს სენით ავადმყოფნი, არ მიიღებიან.

ავადმყოფთ სინჯავენ დილის 11 საათიდგან ნაშუადღევის 3 საათამდე. შინაგან და ნერვების ავადმყოფობას სწამლობს ს. ბ. თოფურია. საქირურგო თვალების ავადმყოფობას და სიფილისს ფ. ქ. ზერრატი.

დედათა ავადმყოფობას მკურნალი ქალი მ. თ. კოზანი.

ამბულატორიასთან არის კაბინეტი, საქიმო და საბაქტერიოლოგიო გამოკვლევისათვის, ელექტრონით წამლობისათვის და მასაჟისათვის.

სამკურნალო დირექტორი ს. ბ. თოფურია

Лѣчебница С. В. Топуріа въ Кутаисѣ

ახალი ამბავი

—

*** ჯარების ალლუმი ტფილისის ახლო-მახლო. როგორც ყოველ წლივ ტფილისის მახლობლად წელსაც ალლუმი იქნება ჯარებისა, რომელნიც უკვე წელსაც დაბანაკებულან კიდეც.

*** ქალაქის საბჭოს კრება. როგორც გაზეთები იუწყებიან პირველი კრება ტფილისის საბჭოსი ამ ზაფხულის შემდეგ მოხდება სექტემბრის ექვსს.

*** ერთი ხმოსნის მიერ სიყალბის ჩადენის გამო. სიოლქო სასამართლოს ბრალმდებელი უკვე შესდგომია გამოძიებას და ამიტომ მიუმართნია ქალაქის გამგეობისათვის, გვიჩვენეთ და დაგვისახელეთ ვიზედა გაქვთ თქვენ ეჭვი, რომ ქაღალდებში და საბუთებში სიყალბე ჩაუდენიაო.

*** რკინის გზა მამადავითის მთაზე. ამას წინად, რომ შეიტანა ქალაქის გამგეობაში, რკინის გზა მინდა გავიყვანო მამადავითის მთაზეო, ეხლა იგივე რობი თურმე სთხოვს ქალაქს, მალე გადაწყვიტეთ ჩემი საქმე და პასუხი დროისით მომეცითო.

*** რკინის გზის მოხელეთა მოგზაურობის გამო მატარებლებით. ამას წინად რკინის გზაზე მოხელეთათვის შემოიღეს ცოტა არ იყოს შემავიწროებელი პირობები. ეხლა როგორც მთავარ-გამგეობას შეუტყობინებია ამიერ-კავკასიის რკინის გზის მმართველობისათვის, მოხელეთა სამგზავროთ შემოღებულ იქმნება ისევ ძველი წესები, ესე იგი ყოველს მოხელეს მიეცემა ექვს ექვსი ბილეთი სახლობისათვის. მეორე კლასით შეეძლება მოგზაურობა იმათ, რომელთაც 600 მან. ეძლევათ წელიწადში და პირველ კლასში ვისაც 2,000 მ. ეძლევა წელიწადში.

*** ქ. ფოთის პოლიცმეისტრად საგუბერნიო მთავრობას დაუნიშნავს სენაკის მაზრის უფროსის თანაშემწე თავ. ვლადიმერ აბაშიძე.

*** საჯარო ვაჭრობა სააგარაკო ადგილებზე ნოვოროსიისში. ნოვოროსიისკის ქალაქის გამგეობა აცხადებს, რომ აგვისტოს 17, 18, 19 და 20-ს გამგეობაში დანიშნულია საჯარო ვაჭრობა სააგარაკო ადგილებზე, რომელნიც ზღვის პირას იმყოფებიან. ვაჭრობა იქნება აგრეთვე სავენახო ადგილებზე. ვინც კი მოისურვებს დაწვრილებითი ცნობათა შეტყობას, იმას შეუძლიან გამგეობას მიმართოს.

*** მისაღები გამოცდა ქუთაისის გიმნაზიაში. როგორც ადგილობრივი გამგეობა იუწყება, მისაღები გამოცდა ქუთაისის სავაჟო გიმნაზიაში დაიწყება 27 და 28 აგვისტოს პირველსა და მოსამზადებელ კლასებში. თავისუფალი ვაკანსია მოსამზადებელ კლასებში 50, ხოლო პირველში 16. თხოვნები მიიღება აგვისტოს ოცამდე.

*** ქუთაისი, უპატრონო მკვდარი. 25 ივლისს, ქალაქის საავადმყოფოში დაასაფლავეს ვილაც უპატრონო გარდაცვლილი. ეს უპატრონო მკვდარი ყოფილა მესაათე რუსი, [illegible] ვასილი [illegible], [illegible] 18 წლიწადია თურმე [illegible] რაც თავის სამშობლოდგან [illegible] ყოფილა.

სასულ[illegible] გაზეთებ[illegible] ონ თავიანთ გამოცემ[illegible] ქონ ეს ცნობა, [illegible] გონ გარდ[illegible] ებულის ჭირისუფლებმა.

*** **დ. სამტრედია** (იმერეთი) ქვასროლაა. აღარც დაბა სამტრედია დასტოვა უნაწილოთ და აქაც გვეწვია ქვასროლია. აგერ მეცხრე დღე იქნება, რომ დაღამდება თუ არა, შეიქნება ქვის სროლა და გააქვს ბრახა-ბრუხი სადგურის პირდაპირ დუქნების სახურავის თავზედ. მაგრამ, საკვირველი ის არის, რომ ამოჩემებით ოთხ სასმელების და სამიკიტნოს დუქნების სახურავზედ არის ქვების ბრახა-ბრუხი. ხსენებულ მოვაჭრეებს, რაღა ქვითა და ლოდით გასტუმრება ეპირვებათ, როდესაც ყველა იმ ხსენებულ მოვაჭრეებისთანა მოვაჭრეებს, რომლებიც სადგურიდგან 30 საჟენის სიშორის მანძილზედ არ იმყოფება, მათ აკრძალული აქვთ მთავრობისაგან იანვრიდგან ვაჭრობა. საჭიროა, რომ ჯეროვანი ყურადღება მიექცეს ქვის სროლას ვისგანაც ჯერ არს. მართალია, რომ ჯერ არავითარი მარცხი არ მომხდარა, მაგრამ მოსალოდნელი არის, რომ ვინმეს ისეთ ადგილას მოხვდეს ქვა, რომ კიდეც იმსხვერპლოს, რადგან ქვების სროლის დროს ხალხის მიმოსვლა კიდევ შემწყდარი არ არის.

ანტონასშვილი

*** **კავთის-ხევი** (ქართლი) აქაურა აგ-კარგა. ვერ წარმოიდგენთ რა საშინლად არის აქაური მოზარდი თაობა გარყვნილი და ქურდ-ბაცაცობაში დახელოვნებული. არ შეუძლიან მამულის პატრონს გადაანარჩუნოს ხილეულობა ბაღებში და საქათმეებში შინაური ფრინველები ზედ მიწევნით იციან ვინც ბრძანდებიან ეს ქურდი ვაჟბატონები, მაგრამ ხმის ამომღები კი არავინ არის და მოხელეებს კი იმათთვის არა სცალიანთ. ყველა ამ უბედურებას ზედ დაერთო ერთი მოულოდნელი შემთხვევა, რომელმაც სრულიად ბოლო დააქნა კავთის-ხეველებს. გაჩნდა უდანდარი რუსული დიდრონი თაგვები, რომლებიც მუსრს ავლებენ წვრილ-ფეხ შინაურს ფრინველებს. აღარ შეარჩინეს მცხოვრებთ ინდოურის ჭუკები, ვარიები და წიწილები. ისეც დაძაბუნებული სახლების ჭერები სულ [illegible] თიანად დაანგრიეს, ისე რომ [illegible] ცი სახლში ვეღარ [illegible], ჩამოდის ძირს ხრიალით [illegible] ტურო ჭერის ნაფოთი. თუ [illegible] მე წამალი არა [illegible] სრულიად დაანგრ[illegible] ებს და წვრილ ფეხის [illegible] წყობენ. წლს თ[illegible] ვა იყო, მაგრამ [illegible] რიანია [illegible], სიმინდებსაც არა უშავს [illegible] მაგრამ ამ ბოლოს დროს ძალ[illegible] გაუჭირდა წყალი და ცოტა არ იყოს მოუშვა. ჯერ ხალხი ისევ ძნებს ეზიდება მინდვრიდგან და ლეწვა არ დაწყობილა. მთელი კავთის-ხევის საძოვრები ისრეა მოტუსული, რომ გეგონებათ თავის დღეში აქ ბალახი არ ამოსულაო. საქონელი მეტად ცუდს მდგომარეობაშია, მეტადრე მუშა ხარ-კამეჩი. საქონელი მეხრეებს ღამით ჭირნახულში დაუდით და მეხრეები დიდ ძალ ჭირნახულს აოხრებინებენ, რადგანაც საძოვარი ბალახი არა ჰყოფნით და მთელი ღამე საქონელი მშივრები დაწრწიან აქეთ-იქით. ზოგიერთი თავხედი მეხრეები იმ საძაგელ ზომამდის მიდიან, რომ ვენახებს ღობეებს ჰყრიან ფარულად და ყურძნიან ვენახებში საქონელს ერეკებიან. კავთის-ხევში წელს ვენახები ძალიან მომცდარია, რაც უნდა საუკეთესოთ მოვლილს ვენახში შეხვიდეთ, გეგონებათ მოკრეფილიაო, ისე არის მომცდარი. ამის მიზეზი ვაზის ავადმყოფობაა და კიდეც ემჩნევა ვაზის ფოთოლს, რომელიც ყვითლდება და ძირს მოფშვნეტილი ცვივა. ვაზის წამლობა ჩვენში ღმერთმა ნუ ქნას, ამის შესახებ ფიქრათაც არა ფიქრობენ. ხილეულობას თუმცა გვარიანად ასხია, მაგრამ ისიც სნეული და დაჭიანებულია. ამ ბოლოს დროს ცოტა წამოავდრა, მაგრამ ისევ მალე გადიღო. საერთოთ ცხელი ქარები მოჰქრის...

ისევ ის.

*** **ს. ზურძემი** (სამეგრელო). საშანელი სეტყვა. აქეთკენ ყოველგვარ მოსავალს კარგი პირი უჩანდა და ვფიქრობდით ბედი გაგვიღიმდა და ღმერთმა მოწყალის თვალით გადმოგვხედაო, მაგრამ ჩვენი ფიქრი უწყალო სეტყვამ უკუ აგდო და ხახამშრალი დაგვტოვა. 18 ამ თვეს, ღამით მოვიდა საშინელი ქარიშხალი და სეტყვა, სულ გაანადგურა ყოველივე, მეტადრე სიმინდი. სწორედ სამწუხარო შესახედავია, როდესაც მარტო ღეროები სდგას მინდორზე და ფურცლები მოცლილი აქვს. ჩვენ სიბრალულის თვალით შევყურებდით ქართლ-კახეთს და სხვა ქვეყნებს, სადაც სჩვეოდა ეს ულმობელი ბუნების მოვლენა, მაგრამ ამან სხვა დაგვავიწყა და ჩვენი თავი გაგვიხადა სატირალ-სავალალოდ.

გურულ-მეგრელი.

თეატრის მატიანე

რუსული წარმოდგენა. საიმპერატორო თეატრთა არტისტის დავიდოვის ტრუპამ წარმოადგინა 2 ამ თვეს პიესა „რ[illegible] ის ც სა [illegible]“ ეწოდება „უპატიოსნონი“.

ეს პიესა ქართულადაც არის თარგმნილი და წარმოდგენილი, მაგრამ სრულიად უმნიშვნელოდ ჩაიარა და საზოგადოებას აღარ მოუსურვებია ხელმეორედ ენახა იგი.

ჩვენ გადმოგვცეს, რომ პიესა დაჯილდოვებული ყოფილა იტალიაში და რაკი ამასთან რუსეთის გამოჩენილი არტისტებიც თამაშობდენ, სრული დარწმუნებული ვიყავით, რომ საზოგადოება ესტეტიკურად დაკმაყოფილებული დარჩებოდა.

ჯერ ერთი ისა, რომ შინაარსი და კვანძი პიესისა ერთობ უბრალო ხასიათისა და ჩვეულებრივია. არავითარი სიახლე და ორგინალობა აზრისა აქა არა სჩანს. პატარა მოხელე კაცი, რომელსაც ლამაზი ცოლი ჰყავს და მცირე ჯამაგირი აქვს მდიდრულად სცხოვრობს, ისე მდიდრულად, რომ იმისი ჯამაგირი, რასაკვირველია, მცირეოდენათაც ვერ დაჰფარავს ოჯახის ხარჯს. მაგრამ ამ პატიოსან მშრომელ ქმარს — როგორც ეს პიესიდან სჩანს — მოეშველება ვინმე მეგობარი ბანკირი და მორეტის ცოლი ფულს ბზესავით აბნევს წალმა-უკულმა. ბოლოს ქმარი ტყობულობს, რომ ეს სიმდიდრე, რომელიც მის ოჯახში სუფევდა, ეს ძვირფასი ტანისამოსი ცოლისა და სამკაული, ყველა მეგობარი ბანკირის წყალობა იყო. შეურაცხ ყოფილი ქმარი აღელდება, ჩვეულებრივ ცხოვრებას ვეღარ იშლის, გაებმება ქსელში, დააგდებს ცოლსა და შვილს და ვარბის ოჯახიდან სამუდამოთ.

კიდევ ვიმეორებთ, რომ პიესა ერთობ ჩვეულებრივ და მოცვეთილ ნასკვზეა აგებული. მაგრამ ერთი ვერ გაგვიგია, თუ ავტორს ნებავს დავიჯეროთ, რომ იმისი გმირი პატიოსანი კაცია, იმდენი ჭკუა როგორ ვერ მიატანა ამ პატიოსანმა კაცმა, რომ ერთხელაც არ დაფიქრებულა თავის შემოსავალ-გასავლის შესახებ. მაშინ როდესაც თვეში ოცი-ოცდაათი თუმანი შემოსავალი გაქვს და ორას სამას თუმანს ხარჯავ, განა ნამდვილად პატიოსანი კაცი არ დაეკითხებოდა თავისს თავს, თავისს ცოლს საიდან არის ეს ზედ მეტი ხარჯი?

მაგრამ ავტორი მას ყურა[illegible]ღებას როდი აქცევს და მხოლოდ პიესის ბოლოს ატყობინებს თავის გმირს, რომ იგი ლაფში ყოფილ[illegible] ამოსვრილი, რომ იმისი ცოლ[illegible] ბანკირის საყვარელი ყოფილა და ეს მდიდარი მორთულობა სახლისა და ცხოვრება, ბანკირის წყალობაა.

უეჭველად ასეთი დაგვიანება გარემოების შეტყობის პიესისათვის იყო საჭირო, თორემ იგი ცხადია ყველასათვის ვისაც კი რამეს დანახვა გინდა.

ხოლო საიმპერატორო თეატრის არტისტთა თამაშის შესახებ უნდა ვსთქვათ, რომ უმთავრესი როლის აღმასრულებელმა აპოლონსკიმ სრულიად ვერ დაგვაკმაყოფილა. მართალია, სხვა და სხვა ადამიანი ერთსა და იმავე მდგომარეობაში სხვა და სხვა ნაირად გამოიჩენს აღელვებას, რისხვას, მწუხარებას თუ მხიარულებას. „შეურაცხყოფილი ქმარი“, როგორიც არის მორეტი, — აპოლინსკი, ჩვენის აზრით უფრო შეგნებულად, ძლიერად და ჩაკვირვებულად უნდა იქცეოდეს. იგი კი აპილპილდება, დარბის სცენაზე, ფაცურობს [illegible] მოგვაგონებს უფრო მცირე წლ[illegible]ვან სულ წასულ ბავშვს, ვიდ[illegible] კეთილშობილს და შეურაცხ[illegible]ფილ ქმარს, რომელსაც სიტყ[illegible] სხვა აქვს და ყოფა-ქცევაც.

რაც შეეხება დავიდოვს [illegible] ს[illegible]ვინსკის ასულს, ისინი ჩ[illegible]ლად ასრულებდენ თავის რ[illegible] და სამწუხაროა, რომ ამ ხ[illegible]ვან მოთამაშეთა სანახავად მცირე საზოგადოება მოვი[illegible] თეატრში.

*

უხორცო საჭმელების მომზადება

ნაწილი მეორე

წვნიანს შემდეგ მოსატანი საჭმელები იგი მეორე ბლიუდები.

(შემდეგი *)

31. ყვავილიანი კომბოსტო. [illegible] რამდენიც გნებავდეთ ყვავილა[illegible] ბოსტო, კარგათ გაასუფთავეთ [illegible] ჭერით ნაჭრებათ, მოხარშეთ [illegible]რილ წყალში, როდესაც მოიხარ[illegible]შება ამოიღეთ საცერზე, წყალ[illegible] რომ დაწკტის, მერე ჩააწყეთ ტ[illegible] ფაში, მოხრაკეთ ერბოში ანუ ზე[illegible]ში. როდესაც კომბოსტო[illegible] გვერდიდან კარგათ მოიხრა[illegible] (დაწითლდება) ჩანგლით გად[illegible]რუნეთ მოხრაკეთ მეორე გვ[illegible]დიც, რ[illegible]ისაც ორივე გვე[illegible] კარგ[illegible]ლდება, აი[illegible] ან [illegible]ხი კარ[illegible] ფე[illegible] რ[illegible] [illegible] ვაზ[illegible] საცერზე, ყუთ [illegible]თრათზე (ბლუდზე) ზემოდან ერბოში ანუ [illegible] ზეთში მოხრაკილი სუხარი [illegible]

*) იხ. «ცნობ. ფურც.» № 881.

ვნილი, შეიძლება აგრეთვე მოიხრაკოს კომბოსტო ერბოში ან ნიგვზის ზეთში და ზემოდან მოეყაროს დანაყილი სუხარი.

33. თავიანი კომბოსტოს კოტრანა. აიღეთ ერთი დიდი თავი კომბოსტო დაკუწეთ, წყალში მოხარშეთ, როდესაც მოიხარშება ამოიღეთ საცერზე, რომ გაიწუროს და გაცივდეს, შემდეგ დანაყეთ ბლომათ ნიგოზი, ასე რომ თუ მოხარშული კომბოსტო ერთი მათლაფაა, მაშინ ნიგოზი აიღეთ ერთი ჩაის სტაქანი, ტაფაში ჩაასხით ერთი ჩაის სტაქანი ძმარი, შიგ ჩაყარეთ დანაყილი ნიგოზი, კარგათ გასრისეთ (გახსენით), როდესაც ადუღდება ჩაყარეთ მოხარშული კომბოსტო და კარგათ მოშუშეთ ძმარში და ნიგოზში. როდესაც მოიშუშება გაუსწორეთ მარილი გადმოდგით ცეცხლიდან, რომ შეკივდეს მაშინ მიიტანეთ სუფრაზე.

34. დაკუწული სოკო კარტოფილით. აიღეთ 3/4 გირვანქა წვრილად დაკუწული ახალი ანუ ძველი *) სოკო, მოხარშეთ მერე წვენი გადაწურეთ ცალკე ქურქელში, სოკო კი მოხრაკეთ ერბოში ანუ ზეთში შიგ ჩააჭერით ორი ღერი პრასა, მიუმატეთ ნახევარ გირვანქა გახეხილი თეთრი ფრანგული ან ჩვენებური პური ზედ დაასხით სამი ოვზი სოკოს წვენი კარგათ აურიეთ. მერე აიღეთ მსხვილი კარტოფილი კარგათ გაფცქვენით გარეცხეთ, გული ამოუღეთ შიგ ჩაყარეთ ზემოთ მომზადებული მაშილი, როდესაც კარტოფილები გაიმსება, ზემოდამ ისევ კარტოფილის ხუფი დააფარეთ, ფრთხილად ჩააწყეთ ქვაბში დაასხით სოკოს ნახარში წვენი და მოხარშეთ. როდესაც მოიხარშება, ე. ი. წვენი კაშრება, მაშინ გაუსწორეთ მალი, პილპილი და ისე მიიტანეთ სუფრაზე.

ნატალია დარეჯანაშვილისა

(შემდეგი იქნება)

ყურმოკრული საუბარი

— სიკო! არა გრცხვენიან, სრულებით ყურადღებას არ მაქცევ უსაყვედურებს ქალი თავის ახალ-გაზდა ქმარს, წინად მეარშიყებოდი და ეხლა კი სულ უცხო ქალებს დასდევ!..

— რა ვქნა, ჩემო კარგო, ეგეთი უბედური ხასიათი მაქვს! განა არ გახსოვს, შენ რომ უცხო იყავი, როგორ გეარშიყებოდი?!

* * *

— კაცო, შე დაბრმავებულო, არ ხედავ, რომ ცოლი გღალატობს?

— მერე შენ რა იცი.

— ამას დახე ერთი, აბა ერთი თვალები გაახილე.

— შენ ეს მითხარი, შენ ვიზზედ გაქვს ეჭვი?

გასართობი

ერთმა მოხუცებულმა იმერელმა ცული და წალდი წაიღო და ახოს საჩეხათ წავიდა, შინ კი თავისი ორი შვილი: გოგიტელა და მოშიტელა, სხვა საქმეზე დააყენა. სადილობის დროს, ცოლმა შეჭამანდი მოუტანა მოხუცებულს, დაისხა ჯამზე უნდა ეჭამა, ამ დროს გამოირბინა ერთმა ხვლიკმა და სამსე ჯამში ტულაპანი კი გაადინა. მოხუცებული იმერელი სისწრაფით სწვდა მაშინათვე ხვლიკს, დაიჭირა და უთხრა: „აი, შე ახოს კალმახო! რავა ფიქრობდი აქ რომ მორბოდი, ვითომ ივანიკა გაგატანდა რასმეს?!.“

ეს სთქვა და ჩაიდო პირში ვითომ უნდოდა გამოეწუწნა ხვლიკი, რომ არა გაჭყლოდოდა-რა თავისი კერძისა, მაგრამ რადგან მეტის-მეტი სისწრაფით ჩაიდო პირში, ხვლიკმა მუცელში კი მოადინა ბრაგვანი!

კვდება იმერელი და თან სიმწარით ღიღინებს: „ახოს ნაკალმახევი, ცოლშვილ ნაღალატევი“... რომ სთქვა: ეს არის ვკვდებიო, ცოლს დაუტია შემდეგი ანდერძი: „ცული გოგიტელასა, წალდი მოშიტელასა“.

წვრილი ამბავი

გაიძვერული ოინი. ამას წინეთ საიდუმლო პოლიციის ერთი აგენტი პარიზის ერთს ქუჩაში შეხვდა სამგლოვიარო პროცესიას. უკან კუბოს მისდევდა პროსპერ რომიენი, რომელსაც კარგა ხანია პოლიცია გაცხარებული დაეძებდა თურმე და რომელსაც მრავალ გვარს დანაშაულობისათვის დაპატიმრებას უპირებდა. პოლიციელი ძალიან გაკვირდა, დაღონებული და დაძმარებული რომიენი რომ დაინახა. ეტყობა რომიენი ჭირისუფალიაო, — გაიფიქრა. შემდეგ პოლიციელი ჩაერია პროცესიაში და ჰკითხა ხალხს, ვისა მარხავთო. „ბ-ნ პროსპერ რომიენს ვასაფლავებთო,“ — მიუგეს. პოლიციელი უფრო გაკვირდა, შემდეგ რომიენის სურათი ამოიღო ჯიბიდგან, დახედა და ხელ-ახლა დარწმუნდა, რომ რომიენი მკვდარი კუბოში-კი არ იდო, არამედ ცოცხალი კუბოს მისდევდა. როდესაც გვამი ჩაასვენეს, პოლიციელი მივიდა პროსპერთან, რომელმაც მაშინვე მიუგო: — მე ემილ რომიენი ვარ, ეს ჩემი ძმა პროსპერი დავასაფლავეთო. პოლიციელმა მაინც ყურადღება არ მიაქცია და პოლიციაში წაიყვანა. იქ გამოირკვა, რომ პროსპერი კი არა, ემილი დაუსაფლავებიათ. პროსპერს უნდოდა თურმე იმის სახელით ესარგებლნა და დანაშაულობა აეცდინა თავიდგან, მაგრამ შეუტყვეს, დაიჭირეს და საპყრობილეში ჩასვეს.

დეპეშები

(რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან).

პარიზი. როგორც „ჰავასის სააგენტო“ იუწყება, დაპატიმრებულ იქმნენ მრავალნი როიალისტნი, პატრიოტთა და ანტისემიტთა ლიგების წევრები. გამოძიება იქმნა დაწყობილი სისხლის სამართლის კანონების მე-89 მუხლის ძალით. ეს მუხლი შეეხება იმ შეთქმულებს, რომელთაც აზრად სახელმწიფოს მართვა-გამგეობის ფორმის შეცვლა აქვთ. სააგენტო ამბობს შემდეგ, რომ ნეილში მომხდარ საქმის გარჩევის დროს ყურადღება მიაქციეს მარტო იმ ფაქტებს, რომელთაც კავშირი ამ საქმესთან ჰქონდათ, მაგრამ როდესაც ამ პროცესიის შემდეგ სახლები განჩხრიკეს, აღმოაჩინეს შეთქმულობა. ეს შეთქმულობა შემდგარა 1898 წლის ივლისის თვეს, აზრად ისა ჰქონია, რომ ძალით სახელმწიფოს მართვა-გამგეობის საქმე ხელთ ჩაეგდო იპოვნეს დეპეშები, რომელნიც აშკარას ჰყოფენ შეთქმულობას და აღმოაჩინეს უმთავრესნი მონაწილენი ამ შეთქმულობისა. გამოძიებამ გამოარკვია, რომ მათ ხელ ახლა უნდოდათ არეულობა მოეხდინათ. გამოძიების მოხდენა ფაბრსა აქვს მინდობილი.

პარიზი. დერულედი დააპატიმრეს დილის 4 საათზედ თავისს მამულში. დასაპატიმრებლად თხუთმეტი ჟანდარმი მივიდა. დერულედი პარიზში ეტლით წაიყვანეს. დილითვე დააპატიმრეს ანტისემიტთა ლიგის თავმჯდომარე გერენი და პატრიოტთა ლიგის წევრნი ბარილიე და ბალიერი.

რენნი. დილის 5 1/2 საათიდგან ლიცეის გარეშემო დიდი მოძრაობა დაიწყო. ნაციონალისტები გენერლებს „გაუმარჯოს ჯარის“ ძახილით მიეგებნენ. კრება საჯარო დაიწყო 6 საათსა და 30 წუთს. დარბაზი ხალხით იყო სავსე. დრეიფუსს შემოსვლის დროს ყველამ ცნობის-მოყვარეობით დაუწყო თვალიერება. თავმჯდომარემ ჰკითხა ბრალდებულს ბორდეროს იმ პირის შესახებ, რომელიც იმის ჯიბეში იპოვნეს. დრეიფუსმა მიუგო, მინდოდა სახსოვრად შემენახა ბორდეროს პირი; ამ ბორდეროს შესახებ მხოლოდ საქმის გარჩევის დროს შევიტყეო. დელაროტ ვერნე უჩვენებს 21 იანვრის 1894 წ. ტელეგრამაზედ. კაზიმირ პერიემ განაცხადა: „მე ისეთი არაფერი ვიცი, რის თქმაც არ შეიძლებოდეს. რაცა ვსთქვი, მხოლოდ ის ვიციო“-ო. მან გაიმეორა ის ჩვენება, რომელიც 1898 წლის 28 დეკემბერს საკასაციო სასამართლომ ჩამოართვა და რომელიც შეეხება გოგენლოეს წერილს. გერმანიის ელჩმა მიჰმართა მას და გაუგზავნა ეს წერილი, რომელშიაც გოგენლოემ მოითხოვა, საფრანგეთის მთავრობამ უარჰყოს ის, ვითომ გერმანიის ელჩს რაიმე მონაწილეობა მიეღოს დრეიფუსის საქმეშიო. შემდეგ პერიემ ილაპარაკა და სთქვა, რომ დრეიფუსის ნათესავებთან არავითარი მოლაპარაკება არა მქონია დრეიფუსის საქმის გამოო. ვალდეკ-რუსო და რეინაკი ერთად-ერთი კაცები იყვნენ, რომელთაც, მთხოვეს ჩავრეულიყავ, რათა საქმე საჯაროდ გარჩეულიყო. მოწმემ დაუმატა, რომ გერმანიის ელჩთან ინციდენტს არავითარი კავშირი არა ჰქონდა ჩემს მიერ თანამდებობისათვის თავ-განებებასთან. dossier-ი გავიცან მხოლოდ დრეიფუსის განსამართლების 14 დღის შემდეგო. ბოლოს პერიემ განაცხადა, მერსიემ დრეიფუსის გამოტეხის შესახებ მითხრა მხოლოდ მას შემდეგ, რაც ლებრენ-რენო ვნახეო, ხოლო მინისტრთა საბჭოში ამის შესახებ 4—5 დღის შემდეგ განაცხადაო. პერიეს ჩვენებამ დიდი გავლენა იქონია. აღელვებულის ხმით პერიემ განაცხადა, ტყუილია დრეიფუსის წერილებში ნათქვამი, ვითომ მე 1894 წელს პირობა მიმეცეს, რომ საქმის გარჩევა საჯარო იქმნებაო. დრეიფუსმა სთქვა, რომ ჩემი წერილები დაამახინჯეს: პერიეს არაოდეს არ მოუცია მაგნაირი პირობაო. კაზიმირ პერიეს თხოვნით თავმჯდომარემ სთქვა, რომ მაგ წერილებს ვიპოვნითო. შემდეგ ჩვენება მერსიეს ჩამოართვეს. გავიგე რა 1894 წელს, — სთქვა მერსიემ, — რომ შვარცკოპენი ჯაშუშობას მისდევს გარეშე საქმეთა მინისტრის შემწეობით, გერმანიის ელჩს ვაცნობე ეს ამბავი და ბრძანება გავეცი თვალ-ყური ედევნებინათო. სასამართლომ მოისმინა შვარცკოპენის წერილი, რომელშიაც ნათქვამია, რომ მეგობარი მყავს მეორე ბიუროშიო, და პანიცარდის წერილიც. მერსიემ სთქვა, — ვუბრძანე ამის გამო გამოძიება მოეხდინათ. შემდეგ დაუმატა, რომ აგენტმა, რომელიც გერმანიის საელჩოს მიუჩინეთ, ბორდერო 1894 წლის სექტემბრის 20 თუ 21 მოიტანაო. ვაცნობე ეს ამბავი პერიეს, შემდეგ დიუპუის, რომელთანაც გადავწყვიტეთ ფრთხილად მოვკიდებოდით ამ საქმეს; ამიტომ მინისტრთა საბჭოსათვის მაშინვე არაფერი შემიტყობინებიათ. შემდეგ

*) გამხმარი სოკო საღამოთი წყალში უნდა დაალბოთ და მეორე დღეს ისე უნდა მოიხარშოს.

მერსიემ ილაპარაკა პანიცარდის წერილის შესახებ და ხმა მაღლა განაცხადა, ბრძანებას არ გავცემდი იმის დაპატიმრებისას, ლამანშავედ რომ არ მიმეჩნია დრეიფუსიო. შემდეგ დაუმატა საკასაციო სასამართლოს წინაშე უარი განვაცხადე იმისს შესახებ, თუ სამხედრო სასამართლოს რად წარუდგინე საბუთის ქაღალდი, რომელშიაც ნათქვამია: „ეს საზიზღარი დ.", ეხლა-კი დაფარვის მიზეზი აღარა მაქვს. იმის გასაგებად, თუ რა მოხდა, საჭიროა იცოდეთ მაშინდელი პოლიტიკური მდგომარეობა. შუაღამემდის დიუპუისთან ერთად ელისეის სასახლეში დავრჩი: ვუცდიდით იმ დეპეშების შინაარსს, რომელიც იმპერატორმა ვილჰელმმა და გრაფმა მიუნსტერმა ერთმანეთს გაუგზავნეს, და თან ჩვენსავე თავს ვკითხავდით, მშვიდობიანად გათავდება, თუ ომი მოჰყვება ამასაო. მიუნსტერი საფრანგეთიდგან გაწვევის ბრძანებას მოელოდდა. მე ჩემის მხრით ვუბრძანე ბუადერფსა და სხვა აფიცრებს მობილიზაციისათვის მომზადებულიყვნენ. „ჩვენ ყოველი ღონე უნდა გვეხმარა,—სთქვა მერსიემ,—რომ ომი თავიდგან აგვეცდინა; მეორეს მხრით არ შეიძლებოდა არ გვეცნობებინა სამხედრო სასამართლოს წევრებისათვის საიდუმლო საბუთის ქაღალდები". გაარჩია რა ის საბუთის ქაღალდები, რომელიც ბორდეროშია ჩამოთვლილი, მერსიემ სთქვა: „ეს ქაღალდები დრეიფუსმა გასცა და არა სხვა ვინმემაო. ცოტაოდენი ეჭვიც რომ მქონოდა, თვით მე განვაცხადებდი, რომ დრეიფუსი უდანაშაულოა მეთქი". დრეიფუსმა დამუქრებულის სახით მუშტი გაიშვირა მერსიესაკენ და წამოიძახა: „სწორედ ეგ უნდა გაგეცხადებინათო"! მერსიემ შემდეგის სიტყვებით დაამთავრა: „დახარჯულ ფულის მიუხედავად, ჩემი რწმენა, რომ დრეიფუსი დამნაშავეა, უფრო გაძლიერდა". კაზიმირ პერიემ მოითხოვა, რომ ხელ-ახლა ჩამოართვან ჩვენება და ამასთან პირის პირ წაუყენონ მერსიეს (ტაშის ცემაა). კრება დასრულდა. დრეიფუსი მეტად აღელვებული გამოვიდა. დამსწრეთა ერთმა ნაწილმა სტვენა დაიწყო მერსიეს, შემდეგი კრება ორშაბათს იქმნება.

პეტერბურგი. დანიშნულ იქმნა ყაზანის უნივერსიტეტის პროფესორი დუბიაგო ამავე უნივერსიტეტის რექტორად ოთხის წლის ვადით.

დათხოვნილ იქმნენ, თავიანთ თხოვნის თანახმადვე, თანამდებობიდგან რექტორები უნივერსიტეტებისა—პეტერბურგისა სერგეევიჩი და ყაზანისა ვოროშილოვი.

პარიზი. დერულედს გარდა დაპატიმრებულ იქმნა კიდევ 15 კაცი, მათ შორის მარსელ გაბერი, დემონიკური და როიალისტთა კომიტეტის სხვა წევრები. ამბავი გერენის დაპატიმრების შესახებ მართალი არ არის. გერენი ანტისემისტთა ლიგის სადგომში შაბროლის ქუჩაზედ გამაგრდა 40 შეიარაღებულ მეგობართან ერთად, რომელთაც გადასწყვიტეს არ დამორჩილებოდნენ პოლიციას. პატრიოტთა ლიგის გაზეთი სამართალში იქმნება მიცემული. მაილერი, სენ-სირის სკოლის დირექტორის, გენერლის შვილი, დაპატიმრებულ იქმნა, როგორც შეთქმულების მონაწილე.

პარიზი. ზომები იქმნა მიღებული, რათა გერენი და იმის ამხანაგები მოსწყვიტონ გარეშე ქვეყანას; გააუქმეს წყლის მილი და გადასჭრეს ტელეფონის მავთული. სურსათის შეტანის ნებას არავის აძლევენ, პოლიცია ცდის, ვიდრე გერენი თვით არ დამორჩილდება.

პარიზი. დაპატიმრებულთა შორის არიან ბიუფფე, ბელვედერი, დეშევინი, ანტისემიტთა ლიგის მთავარ-მდივანი ჟირარი. ბიუფფე სწორედ მაშინ დააპატიმრეს, როდესაც ბელგიის საზღვარზედ აპირებდა გადასვლას. ანტისემიტთა ლიგის თავმჯდომარე გერენი ემუქრებოდა პოლიციელებს, გესვრითო. პოლიციელებმა თავი გაანებეს, მაგრამ ყოველს მხრიდგან ჩაჰკეტეს და გარშემო შემოერტყნენ.

გამომძიებელი ფაბრი შეუდგა ჩვენების ჩამორთმევას.

რენნი. როდესაც მოსამართლენი დაიშალნენ, ზრბომ ლიცეის გარეშემო ხმაურობა ასტეხა. მერსიეს ყვირილით მიეგებნენ: ზოგი იძახდა „გაუმარჯოს ჯარსაო", ზოგი—„შორს ჩვენგან იეზუიტებო! გაუმარჯოს მართლ-მსაჯულებასაო!" დააპატიმრეს ერთი კაცი, რომელიც ჰყვიროდა: „მკვლელი, მკვლელი!" ბოლოს ჟანდარმებმა გაჰფანტეს მანიფესტანტები. დრეიფუსი ისე დაბრუნდა, რომ არავითარი ინციდენტი არ მომხდარა.

პეტერბურგი. რადგან გაზ. „Сынъ отечества" განაგრძობს მავნე მიმართულებას და ვინაიდგან ამ გაზეთის მე-202 №-ში დაბეჭდილ წერილს „სოფლოვში მომხდარი უწესოებანი"-ში დარღვეულია ბეჭდვის საქმეთა მთავარ-სამმართველოს 1896 წ. 8 ივნისს და 1897 წ. 4 იანვრის განკარგულებანი, შინაგან საქმეთა მინისტრმა დაადგინა: გაზეთს მეორე გაფრთხილება გამოეცხადოს.

რადგან გაზ. „Нижегородскій листокъ"-მა დაარღვია ბეჭდის საქმეთა მთავარ-სამმართველოს 1896 წ. 8 ივნისისა და 1897 წ. 4 იანვრის განკარგულებანი, შინაგან საქმეთა მინისტრმა დაადგინა: შეჩერებულ იქმნას ამ გაზეთის ბეჭდვა ორის თვით.

კიევი. უნივერსიტეტის სადღესასწაულო დარბაზში დაიწყო არქეოლოგთა მეთერთმეტე კრება. მოვიდნენ სტუმარნი ჩეხიისა, ბოლგარიისა, ბოსნიისა და სხვა ადგილებიდგან. 500-მდე ბილეთია გაცემული.

პარიზი. ანტირევიზიონისტთა გაზეთები აღიარებენ, რომ მერსიემ თავისის ჩვენებით ახალი არა სთქვა რა, ხოლო მისი ჩვენება-კი დიდად მავნებელია დრეიფუსისათვისო. რევიზიონისტთა გაზეთები ამბობენ, რომ მერსიემ გაიმეორა ყველა ის მითქმა-მოთქმა, რომელიც გაზეთებში იყო დაბეჭდილი, და თავი ისე ეჭირა, რომ თითქოს დრეიფუსის ბრალდება კი არ უნდა, არამედ თავისის თავის დაცვაო. კონსერვატორნი და ზომიერნი ამბობენ, რომ გუშინ ნათქვამი ლონისძიებანი დრეიფუსის საქმეს არაფრით წაეხმარებაო. ხალხი უფრო აღელვდებაო. რადიკალები უწონებენ მოქმედება მთავრობას და თან დასძენენ, რომ მთავრობის მხნეობას მხარს დაუჭერენ ყველა რესპუბლიკანელნი, საჭიროა მხოლოდ, რომ შეთქმულობის საქმეს ჩქარა მოეღოს ბოლოო.

პარიზი. „Temps"-სა სწერენ რენნიდგან, რომ სასამართლოს გუშინდელ სხდომის გამო დემანჟმა და ლაბორმა გარდასწყვიტეს მიიწვიონ მოწმებად ფრეისინე და ჟამონი, რომელნიც მერსიემ ჩაითრია საქმეშიო.

პარიზი. თუმცა ზოგიერთა გაზეთი სწერდა, მაინც მარსელ გაბერი ჯერ არ არის დაპატიმრებულიო.

რედაქციისაგან

ვერ იბეჭდება წერილები.
ბათომიდან გველასი.
მეჯვრისხევიდან მორჩილისა.
ჩურუქსოდან ურუშაძისა.
ოზურგეთიდან ურუშაძისა.
პატარძეულიდან მსურველისა.
ხონიდან გუბელისა.

განცხადებანი

СПУТНИКЪ ЗДОРОВЬЯ

общедоступный еженедѣльный журналъ

Въ годъ 52 №№ журнала и 12 книжекъ библіотеки «СПУТНИКЪ ЗДОРОВЬЯ».

Подписная цѣна: съ пересылкой и доставкой: въ годъ 5 руб., на[...] года 3 руб., За границу 8 р.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА:

съ 1-то Августа по 1-е Января 1900 года со всѣми приложені[...] руб. съ пересылкой.

За всякую перемѣну адреса—50 к., можно марками.

За объявленія: за строку петита въ одинъ столбецъ по 30 коп[...] столбца на страницѣ).

ЦѢНА ОТДѢЛЬНАГО НОВЕРА 15 КОП.

Подписка принимается въ конторѣ журнала, С.-Петербургъ, Невскій. 148.

Въ журналѣ принимаютъ участіе: В. А. Анзиміровъ.—И. А. Бaженовъ.—Проф. Н И. Быстровъ.—Д-ръ В. М. Бурлаковъ.—Проф. А. Я Данилевскій.—Проф. В. П. Доброклонскій.—Проф. Г. А. Донбергъ.—Д-ръ А. О. Дукатъ.—Пр. доц. В. П. Жуковскій.—Проф. С. І. Залесскій.—Д-ръ М. Д. Ильинъ.—Д-рь В. ф. Краевскій.—Проф. [...] ф. Лесгафтъ.—Проф. Е. Е. Павловъ.—Проф. В. В. Подвысоцкій (Кіевъ).—Проф. А. В. Пель.—Д-ръ В. И. Раммъ.—Проф. И. А. Сикорскій (Кіевъ).—Проф. И. П. Скворцовъ (Харьковъ).—Академикъ Князь И. Р. Тархановъ.—Д-ръ А. Н. Шабанова —Д-ръ Б. Е. Шэхтеръ и др.

Подписка на 1899 годъ продолжается.

Всѣ вновь подписавшіеся на 1899 годъ получатъ журналъ со всѣми безплатными приложеніями съ 1-го Ноября 1898 года по 1-е Января 1900 года, т. е. 60 нумеровъ журнала и 1[...] ежемѣсячныхъ безплатныхъ книжекъ.

Дозволено цензурою. Тифлисъ. 3 Августа 1899 г. [illegible] 8 [illegible]), რედაქტორ-გამომცემელი ვ. [illegible]